

Brüssel, 14.11.2012
COM(2012) 673 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE,**

Euroopa veevarude kaitsmise kava

{SWD(2012) 381 final}
{SWD(2012) 382 final}

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE,

Euroopa veevarude kaitsmise kava

1. KAVA PÕHJENDUS: ELI VETE SEISUND EI OLE PIISAVALT HEA!

Vesi on eluliselt vajalik inimestele, loodusele ja majandusele. Vesi uueneb pidevalt, kuid samas on selle varud piiratud, neid ei saa toota ega asendada muude varudega. Mage vesi moodustab ainult 2 % meie planeedi veevarudest ning konkureeriv nõudlus veevarude järele võib tuua 2030. aastaks kaasa hinnanguliselt 40 %-lise veevarude puudujäägi kogu maailmas¹.

ELi veepoliitika on edukalt aidanud kaitsta meie veevarusid. **Euroopa veevarude kaitsmise kava** eesmärk on kõrvaldada tõkked, mis ei lase võtta meetmeid Euroopa veevarude kaitseks, ning see põhineb praeguse poliitika ulatuslikul hindamisel. Kava põhineb rikkalikul teabel ja ulatuslikul analüüsil, mis hõlmab Euroopa Keskkonnaameti veeseisundi aruannet,² komisjoni hinnangut liikmesriikide veemajanduskavadele ning veepuudust ja põua käsitleva poliitika läbivaatamist³ ning ELi mageveepoliitika toimivuskontrolli⁴. Kavale on lisatud ka mõjuhinnang⁵. Kava põhineb laiaulatuslikul avalikul arutelul, mis toimus nii kava koostamise ajal kui ka toimivuskontrolli raames, millesse olid kaasatud üldsus, sidusrühmad ja liikmesriigid, samuti ELi institutsioonid ja asutused⁶. Kavas tõdetakse, et veekeskkond on ELi piires väga erinev ning subsidiaarsuse põhimõtet silmas pidades ei kavandata seepärast ühesugust lahendust, mis peaks sobima kõigile. Kavas rõhutatakse põhiküsimusi, mis hõlmavad maakasutuse parandamist, veereostuse vastu võitlemist, veevarude kasutamise tõhususe ja veekeskkonna vastupanuvõime suurendamist ning veemajanduse paremat juhtimist.

1.1. Poliitikaraamistik

ELi veepoliitika on viimase kolme aastakümne jooksul olnud vee kaitsmisel edukas. Eurooplased võivad julgelt juua kraanivett ja ujuda tuhandetes ELi jõgedes, järvedes ja rannikupiirkondades. Asulate, tööstuslikest ja põllumajanduslikest saasteallikatest pärit

¹ Meie veevarude tuleviku kaardistamine, 2030. aasta veevarude töörühma aruanne, http://www.mckinsey.com/client_service/sustainability/latest_thinking/charting_our_water_future

² <http://www.eea.europa.eu/themes/water/publications-2012>.

³ Komisjoni aruanne vee raamdirektiivi (2000/60/EÜ) rakendamise kohta – veemajanduskavad ning komisjoni teatis aruande kohta, milles käsitletakse veepuuduse ja põua vastu võitlemise poliitikat ning mis võeti vastu koos käesoleva kavaga.

⁴ Komisjoni talituste töödokument ELi mageveepoliitika toimivuskontrolli kohta.

⁵ Komisjoni talituste töödokument – mõjuhinnang, mis on lisatud teatisele „Euroopa veevarude kaitsmise kava”, milles esitatakse täielik loetelu kava koostamisel kasutatud uuringutest.

⁶ Euroopa Parlamendi resolutsioon, 3. juuli 2012, „ELi veealaste õigusaktide rakendamise kohta enne Euroopas veega seotud probleemide osas üldise lähenemisviisi väljatöötamist”,

[http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2012-](http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2012-0273&language=EN&ring=A7-2012-0192)

[0273&language=EN&ring=A7-2012-0192](http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2012-0273&language=EN&ring=A7-2012-0192). Vt ka Regioonide Komitee arvamus (30. juuni 2011) „Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll säästva veemajanduse edendamisel”,

[http://www.toad.cor.europa.eu/ViewDoc.aspx?doc=cdr%5cenv-v%5cdossiers%5cenv-v-](http://www.toad.cor.europa.eu/ViewDoc.aspx?doc=cdr%5cenv-v%5cdossiers%5cenv-v-008%5cEN%5cCDR5-2011_REV2_PAC_EN.doc&docid=2770279)

[008%5cEN%5cCDR5-2011_REV2_PAC_EN.doc&docid=2770279](http://www.toad.cor.europa.eu/ViewDoc.aspx?doc=cdr%5cenv-v%5cdossiers%5cenv-v-008%5cEN%5cCDR5-2011_REV2_PAC_EN.doc&docid=2770279); ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus (15. juuni 2011) „Veepoliitika kaasamine Euroopa teistes poliitikavaldkondadesse”, <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.nat-opinions.18788>

reostus on reguleeritud õigusaktidega ning see on oluliselt parandanud Euroopa vete kvaliteeti, seda eriti toitainete ülekülluse vähendamise kaudu. Selle tulemusena on mõned sümboli staatuse omandanud kalaliigid nagu lõhe ja tuur pöördunud kohati tagasi Euroopa jõgedesse.

2000. aastal vastu võetud ELi vee raamdirektiivis⁷ väljendati esmakordselt igakülgset kõiki ELi veevarudega seotud probleeme ja tehti selgeks, et veemajandus tähendab palju enam kui pelgalt veevarustust ja -puhastust. Veemajandus hõlmab ka maakasutust ja -majandust, mis mõjutavad nii vee kvaliteeti kui ka kvantiteeti; see nõuab liikmesriikidelt veemajanduse ja ruumilise planeerimise kooskõlastamist ning veemajanduse integreerimist rahastamisprioriteetidesse. Vee raamdirektiivis püstitati eesmärk saavutada vee hea seisund 2015. aastaks. See tähtaeg läheneb. Euroopa Keskkonnaameti (EEA) veeseisundi aruandes ja komisjoni hinnangus liikmesriikide veemajanduskavadele, mis on koostatud veedirektiivi raames, nenditakse, et püstitatud eesmärk saavutatakse ilmselt vaid veidi üle poolte ELi vete (53 %) puhul. Seepärast on ELi vete kaitsmiseks ja nende seisundi parandamiseks vaja võtta ulatuslikke täiendavaid meetmeid.

Veeseisundile avalduva negatiivse mõju peamised põhjused on omavahel seotud. Need on kliimamuutus, maakasutus, majandustegevused, nagu energiatootmine, tööstus, põllumajandus ja turism, samuti linnade areng ja demograafilised muutused. Selliste põhjuste tõttu tekkinud surve väljendub saasteainete heites, vee liigses kasutamises (veestress), veekogude füüsilistes muutustes ja äärmuslikes sündmustes nagu üleujutused ja põud, mis üha sagedasemad, kui midagi ette ei võeta. Selle tagajärjel on sattunud ohtu ELi vete ökoloogiline ja keemiline seisund, üha suuremaid ELi piirkondi ohustab veenappus ning vee ökosüsteemid, mille teenustest meie ühiskond sõltub, võivad muutuda veel tundlikumaks selliste äärmuslike sündmuste suhtes nagu üleujutused ja põud. Nende küsimuste lahendamine on äärmiselt oluline, et säilitada elu, looduse ja majanduse alus – vesi – ning kaitsta inimeste tervist.

EL peab keskenduma keskkonnasäästlikule majanduskasvule ja saama ressursitõhusamaks (sh vee osas), et taastada praegusest majandus- ja keskkonnakriisist, kohandada kliimamuutusega ja suurendada vastupanuvõimet katastroofidele. Nende küsimuste lahendamine annab Euroopa veesektori konkurentsivõime ja kasvu ergutamiseks märkimisväärsed võimalused. Selles sektoris tegutseb aktiivselt 9000 väikest ja keskmise suurusega ettevõtjat ning üksnes veevarustuse valdkonnas on 600 000 otsest töökohta. Sellised võimalused keskkonnasäästlikuks majanduskasvuks on olemas ka muudes veega seotud sektorites (vett kasutavad tööstusharud, veetehnoloogia arendus jne), kus innovaatiliste lahendustega on võimalik tegevust tõhustada.

Piiriülesed vesikonnad hõlmavad 60 % Euroopa territooriumist. Hüdroloogilised tsüklid on omavahel niivõrd seotud, et ühe riigi maakasutus võib mõjutada sademete hulka naaberriigis. Olulist mõju veevarude seisundile avaldavad ka Euroopa turg, ELi ühine poliitika mitmes valdkonnas ning liikmesriikide poliitika. Seepärast esitab komisjon käesoleva **Euroopa veevarude kaitsmise kava**. Selle pikaajaline eesmärk on tagada kõigi vett mõjutavate kasutusviiside jätkusuutlikkus ning selle kaudu hea kvaliteediga vee kättesaadavus säästlikuks ja õiglaseks veekasutuseks. See eesmärk on mitmel viisil esitatud juba vee raamdirektiivis. Kava aitab meil saavutada püstitatud eesmärgi, selgitada välja takistused ja näidata teid nende ületamiseks.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik, EÜT L327, 22.12.2000.

2. VEE HEA SEISUND JA KUIDAS SEDA SAAVUTADA: MIDAGI PAREMINI, MIDAGI ROHKEM JA MIDAGI UUT

Ehkki kava eesmärk ei ole uus, on see esimene kord, kus kogu mandri veeseisundi kohta on olemas nii palju teavet. See on saanud võimalikuks eelkõige tänu veemajanduskavade väljatöötamisele veedirektiivi raames ja eespool osutatud hindamistele. Need ja sidusrühmade esitatud arvamused ühtivad selles, et ELi praegune õigusraamistik veeküsimuste käsitlemiseks on ulatuslik, paindlik ja olemuslikult sobiv veekeskonda ähvardavate probleemide lahendamiseks. Siiski on vaja veepoliitika eesmärke **paremini rakendada** ja **veel enam integreerida** muudesse poliitikavaldkondadesse, nagu ühine põllumajanduspoliitika, ühtekuuluvus- ja struktuurifondid ning taastuvenergia, transport ja integreeritud katastroofiohjamine. Rakendamise ja integreerimise praeguse ebapiisava taseme põhjused on keerulised ning neid on kavale lisatud mõjuhinnaanalüüsid. Need hõlmavad mitmeid veemajandusprobleeme, mis tulenevad majandushoobade ebapiisavast kasutamisest, konkreetsete meetmete toetamise puudumisest, halvast juhtimisest ja lünkadest teadmistes. Ainult vähestel juhtudel on kindlaks tehtud lünki, mille kõrvaldamiseks on praegust seadusraamistikku vaja **täiendada** uute seadusandlike meetmetega.

Kavas pakutud lähenemisviisi edu sõltub selgelt sellest, kas liikmesriigid soovivad tegutseda ja tegutsuvad selle nimel, et kaasata sidusrühmi, ning järgivad komisjoni ettepanekuid paremini rakendada kehtivaid õigusakte. Seepärast peaks vee raamdirektiivi ühisel rakendusstrateegial, mis hõlmab kõiki liikmesriike ja asjaomaseid sidusrühmi, olema jätkuvalt positiivne roll vee raamdirektiivi rakendamisel. Kava lähtub ühisest rakendusstrateegiast, et võimaluse korral soodustada komisjoni ettepanekute omaksvõttu ja hõlbustada nende rakendamist. Ühisele rakendusstrateegiale tuginemine ei tähenda aga seda, et komisjon loobuks oma ülesannetest seoses veeseaduste jõustamisega. Sõltuvalt sellest, kuidas liikmesriigid kõrvaldavad rakendusala puudujääke, võib mõnel juhul olla vaja algatada rikkumismenetlus. Võib-olla tuleb kaaluda ka seadusandlike algatusi.

Järgmistes punktides käsitletakse probleemseid valdkondi ning tehakse ettepanekuid maakasutuse, ökoloogilise seisundi, keemilise seisundi ja veereostuse, veekasutamise tõhususe, veekogude haavatavuse ja valdkondadevahelistes küsimustes. Tuleb siiski meeles pidada, et kõik need veemajanduse omavahel seotud aspektid ja kavandatud meetmed aitavad ühekorraga saavutada mitut eesmärki. Näiteks peaks veekasutamise tõhusust suurendavatel ja veekogude haavatavust vähendavatel meetmetel olema positiivne mõju vee ökoloogilisele ja keemilisele seisundile, ning vastupidi.

2.1. Maakasutus ja ELi vete ökoloogiline seisund: probleemid ja lahendused

Euroopa Keskkonnaameti veeseisundi aruandest ja komisjoni hinnangust veemajanduskavadele nähtub, et praeguseks on hea ökoloogiline seisund saavutatud 43 % aruannetes käsitletud mageveekogude puhul ning kavades olevad täiendavad meetmed peaksid seda 2015. aastaks suurendama 53 %-ni.

Ökoloogilise seisundi hindamist on küll vaja veel parandada, kuid paistab, et kõige suuremat survet ELi (19 liikmesriiki) veekogude ökoloogilisele seisundile avaldab veekogude muutmine,⁸ sh näiteks tammide ehitamine vee-energia tootmiseks ja laevasõidu võimaldamiseks või maa kuivendamine põllumajanduse tarbeks või kaitsetammide rajamine üleujutuste vastu.

⁸ Nn hüdro-morfoloogiline surve, mis mõjutab ligikaudu 40 % veekogudest.

Sellise surve leevendamiseks on tuntud mooduseid ning neid tuleks rakendada. Kui veeenergia saamiseks või laevasõidu võimaldamiseks või muudel põhjustel on ehitatud rajatisi, mis katkestavad vee tõkestamatu voolamise ja sageli ka kalade rännutee, peaksid leevendusmeetmed, nagu kaladele jäetud **liikumisteed ja kalatrepid** olema üldiseks tavaks. Praegu tehakse seda peamiselt uute meetmete võtmisel, et täita vee raamdirektiivi nõudeid (art 4 lg 7), kuid ka olemasolevaid rajatisi on vaja järk-järgult täiendada, et parandada vee seisundit. Kui kavatseme uusi olulisi muutusi veekogude suhtes, tuleks eriprojektide puhul teha ka **strateegiline keskkonnamõju hindamine**⁹ lisaks **keskkonnamõju hindamisele**¹⁰. Näiteks tuleks hüdroelektrijaamade ehitamise riiklike ja piirkondlike kavade suhtes kohaldada keskkonnamõju strateegilist hindamist, et teha kindlaks, kus peaksid asuma tammid, et minimeerida negatiivset keskkonnamõju ja haavatavust katastroofiohtude suhtes, või võrrelda kavasid alternatiivsete taastuvate energiaallikate arendamise kavadega¹¹. Samamoodi tuleks siseveeliikluse arengukavade keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus vaadata, millised veeteed suudaksid kõige paremini toetada liiklust kõige väiksemate keskkonnakuludega ja kõige jätkusuutlikumas kombinatsioonis muude transpordiviisidega¹². Komisjon pöörab erilist tähelepanu artikli 4 lõike 7 jõustamisele. ELi suhetes kolmandate riikidega tuleks pöörata tähelepanu ka piiriülestele küsimustele, sh Euroopa naabus- ja laienemispoliitika raames.

Põllumajandusest ja üleujutuste vältimise abinõudest tulenevat survet saab leevendada või ära hoida. Vastavad meetmed hõlmavad jõe ja kalda vahel bioloogilist pidevust loovaid **puhverribasid**, kasutades võimaluse korral **rohelist infrastruktuuri**, nagu jõeäärsete alade, märgalade ja jõelammide taastamist vee sidumiseks, bioloogilise mitmekesisuse ja mullaviljakuse säilitamiseks ning üleujutuste ja põudade ärahoidmiseks. See on väärtuslik alternatiiv klassikalisele nn hallile infrastruktuurile (nt kaitsevallid, paisud ja tammid). Erilist tähelepanu tuleks pöörata ülavete seisundi halvenemise vältimisele. Euroopa Keskkonnaameti andmete kohaselt ohustavad neid väikesi veekogusid (paljude kalaliikide koelmuid) sageli põllumajandustööd (kuivendamine, täitmine) ja kuivaksjäämine. Kalatiikidel on samuti tähtis roll vee sidumisel ja säilitamisel maastikus, üleujutuste ja erosiooni ärahoidmisel.

Kõige sellega tegelemiseks on komisjoni ettepanekutes 2014.–2020. aasta finantsraamistiku¹³ kohta esitatud jõulised poliitika integreerimise vahendid, mis võiksid oluliselt edendada roheline infrastruktuuri kasutuselevõttu. Kavandatav kohustus suurendada kliimameetmete osakaalu tulevases finantsraamistikus 20 %ni ELi eelarvest peaks suurendama toetust kõigile veemajanduse meetmetele, mis on seotud kliimamuutustega kohanemisega. Ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-alad, mis on ette nähtud komisjoni ettepanekus **ühise põllumajanduspoliitika esimese samba** keskkonnasõbralikumaks muutmise kohta, nagu puhverribad, mis võiksid olla looduslikeks vee sidumise meetmeteks kui üks roheline infrastruktuuri liike. Looduslike vee sidumise meetmeid võiks samuti rahaliselt toetada

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta. EÜT L 197, 21.7.2001.

¹⁰ Nõukogu direktiiv 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta, EÜT L 175, 5.7.1985, nagu hiljem muudetud. Komisjon loodab, et keskkonnamõju hindamise direktiivi eelseisev läbivaatamine aitab samuti kaasa veeseisundi eesmärkide saavutamisele, kuna aitab laiaulatuslikumalt kindlaks teha veele avalduvaid mõjusid.

¹¹ Vt poliitikadokument „Vee raamdirektiiv ja hüdro-morfoloogilised surved.” Tähelepanu keskmes on hüdroenergeetika, navigatsioon ja tulvatõrjetegevus. Soovitused poliitika paremaks integreerimiseks. http://circa.europa.eu/Public/irc/env/wfd/library?l=/framework_directive/thematic_documents/hydromorphology/hydromorphology/_EN_1.0_&a=d

¹² Vt nt Doonau jõe kaitsemist käsitlev rahvusvaheline konventsioon, ühisavaldus laevaliikluse kohta, http://www.icpdr.org/main/sites/default/files/Joint_Statement_FINAL.pdf.

¹³ http://ec.europa.eu/budget/reform/commission-proposals-for-the-multiannual-financial-framework-2014-2020/index_en.htm

ühitektuuluvus- ja struktuurifondidest kui alternatiivi nn hallile infrastruktuurile. Ettepanekus uue **Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi** kohta on nähtud ette säästva vesiviljeluse arengu soodustamise meetmed, sellega toetatakse keskkonnakaitset ja keskkonnaseisundi parandamist, bioloogilist mitmekesisust, maastiku ja vesiviljeluspiirkondade majandamist ja nende traditsiooniliste tunnusjoonte säilitamist.

Komisjoni ettepanekuid Merendus- ja Kalandusfondi kohta on vaja toetada ja täpsustada edaspidi rakenduseeskirjades. Liikmesriigid peavad seadma veepoliitika eesmärgid piisavalt prioriteetsele kohale, kui nad peavad komisjoniga läbirääkimisi partnerluslepingute üle, kavandades ELi fondide kulutusi.

Rohelise infrastruktuuri laiendamiseks peaksid liikmesriigid suurendama pingutusi poliitika integreerimiseks riigi tasandil. Nad peaksid täielikult ära kasutama veemajanduskavad, mis nõuavad integreeritud lähenemisviisi veevarude majandamisele selliste poliitikavaldkondade kaudu nagu põllumajandus, vesiviljelus, energeetika, transport ja integreeritud katastroofiohjamine. Komisjon teeb ettepaneku töötada välja **looduslikku veesidumisvõimet käsitlevate meetmete ühise rakendusstrateegia suunised**, et hõlbustada sellist integreeritud lähenemisviisi, ning kaalub ka suuniste koostamist, et tagada karploomade elukeskkonna vee asjakohane kaitsetase.

Teine kõige levinum surve ELi ökoloogilisele seisundile (16 liikmesriigis) tuleneb **liigest veevõtmisest**. Ülemääraste veekoguste eraldamist vesikonna veekasutajatele seepärast, et kättesaadavaid koguseid on hinnatud tegelikust suuremaks või et selleks on majanduslik või poliitiline surve, tuleks eristada ebaseaduslikust veevõtmisest, mida tehakse ilma loata või antud loa tingimusi rikkudes.

Ülemääraste veekoguste eraldamise küsimuse lahendamiseks on vaja veeressursside kvantitatiivne majandamine panna palju tugevamale alusele paljudes ELi vesikondades: nimelt teha kindlaks **keskkonnahoidlik läbivool**, st veehulk, mis on nõutav veeökosüsteemi jätkuvaks edukaks toimimiseks ja meile vajalike veeteenuste pakkumiseks. Selleks on oluline aru saada, et mõistes „hea seisund” on tihedalt läbi põimunud vee kvaliteet ja kvantiteet. Ei ole siiski olemas ELi mõistet keskkonnahoidliku läbivoolu kohta ega ühist arusaama sellest, kuidas seda arvutada, ehkki nende olemasolu on järjekindlaks kohaldamiseks vajalik eeltingimus. Selle lünga likvideerimiseks teeb komisjon ettepaneku vee raamdirektiivi ühise rakendusstrateegia raames välja töötada **juhenddokument**, kasutades avatud ja laialdase osalusega menetlust. Kui ühine mõiste ja arvutamismetoodika on kokku lepitud, tuleks neid kasutada järgmise etapi veemajanduskavades, mille vastuvõtmine on kavandatud 2015. aasta lõpuks.

Ebaseadusliku veevõtmise¹⁴ küsimuses – kusjuures liikmesriikidel on kohustus kasutada kõiki vahendeid ELi ja riiklike õigusaktide jõustamiseks – võiks satelliitfotodele ja tuletatud infole, mida edastab näiteks üleilmne keskkonna- ja turvaseire (GMES) programm, tuginemine aidata tunduvalt paremini välja selgitada piirkondi, mida niisutatakse palju enam kui riiklikult lubatud või hoopis ilma loata. Seepärast teeb komisjon ettepaneku koostööks liikmesriikidega, kellel on probleeme ebaseadusliku veevõtmisega, et teha ettepanek kasutada ebaseadusliku veevõtmise avastamiseks **GMESi teenuseid**, milles kasutatakse täielikult ära liikmesriikide tasandil kogutud teavet.

¹⁴ On raske esitada usaldusväärset arvu ebaseadusliku veevõtmise kohta, kuid Hispaania Keskkonnaministeeriumi 2006. aasta andmetel oli Hispaanias 510 000 ebaseaduslikku kaevu (WWF, Ebaseaduslik veekasutus Hispaanias. Põhjused, mõju ja lahendused, mai 2006).

Tabel 1.

Kavaga ettenähtud meede	Kes selle võtab?	Mis ajaks?
Töötada välja looduslikku veesidumisvõimet käsitlevate meetmete ühise rakendusstrateegia suunised (roheline infrastruktuur).	Komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	2014
Muuta ÜPP I samm loodussõbralikumaks, toetades looduslikku veesidumisvõimet käsitlevaid meetmeid (ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-alade kaudu)	Komisjon ja liikmesriigid	Alates 2014
Kasutada ühtekuuluvus- ja struktuurifonde ning Euroopa Investeeringuspanga laene looduslikku veesidumisvõimet käsitlevate meetmete toetamiseks.	Komisjon, EIP ja liikmesriigid	2014–2021
Töötada välja keskkonnahoidlikku läbivoolu (ja veekontosid) käsitleva ühise rakendusstrateegia suunised.	Komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	2014
Kasutada GMESi teenuseid ebaseadusliku veevõtmise tuvastamiseks.	Komisjon ja liikmesriigid	Alates 2013

2.2. ELi vete keemiline seisund ja reostatus: probleemid ja lahendused

Veemajanduskavades keemilise seisundi kohta esitatud teave ei ole piisavalt selge, et määrata kindlaks algne olukord 2009. aastal, mil need kavad vastu võeti. Ehkki veekogude keemiline seisund on viimase 30 aasta jooksul mõningal määral paranenud, on olukord prioriteetsete ainete osas (need on veedirektiivi kohaselt keemilise seisundi hindamise aluseks) loodetust halvem.

Keemilise seisundi hindamisest nähtub, et väga suure osa veekogude (umbes 40 %) seisund on **teadmata**. Seire on paljudes liikmesriikides selgelt ebapiisav ja ebapädev, eriti seal, kus ei seirata kõiki prioriteetseid aineid, kus seiratavate veekogude arv on väga piiratud ja/või kus on ebasobivalt valitud need veekeskonna osad, kus asjaomaseid aineid seiratakse.

Seirekohustuste täitmine vee raamdirektiivi kohaselt on õigete otsuste tegemiseks kõige olulisem, eriti seepärast, et seirekulud on mitu suurusjärku väiksemad kui ebaõigete otsuste tõttu tekkinud kulud.

Enne vee raamdirektiivi vastuvõtmist on EL käsitlenud veekeskonna olulist punktreostust, hajureostust keemiliste ja muude saasteainetega ning võtnud vastu mitu õigusakti, nende hulgas **asulareovee puhastamise direktiivi**,¹⁵ **nitraadidirektiivi**,¹⁶ **taimekaitsevahendite**

¹⁵ Nõukogu direktiiv nr 91/271/EMÜ asulareovee puhastamise kohta. EÜT L135, 30.5.1991.

¹⁶ Nõukogu direktiiv 91/676/EMÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest. EÜT L375, 31.12.1991.

direktiivi¹⁷ ja **tööstusjäätmete direktiivid**¹⁸. Nende direktiivide eesmärk on kaitsta veevarusid toitainete ja/või muude põllumajandusest, kodumajapidamisest ja tööstusest pärit kemikaalide põhjustatud reostuse eest.

Ehkki nende direktiivide rakendamisel on tehtud märkimisväärseid edusamme, ei ole saavutatud täielikku nõuetele vastavust ning see takistab neis püstitatud keskkonnaalaste eesmärkide saavutamist. Hajareostus ja punktallikast pärit reostus avaldab ikka veel olulist survet veekeskkonnale, selle all kannatab vastavalt 38 % ja 22 % ELi veekogudest. Ülemäärasest toitainekoormusest põhjustatud eutrofeerumine on endiselt suurimaid vee hea seisundi ohustajaid, kuna liiga suurt toitainesisaldust täheldatakse umbes 30 % veekogudest 17 liikmesriigis. Selliste ohtudega võitlemiseks on vaja laiendada nitraaditundlikuks kuulutatud alasid ja tõhustada meetmeprogramme. Samuti on tähtis suurendada reoveepuhastuse nõuetelevastavust pikaajaliste investeeringute kavandamise, sh ELi fondide ja EIPi laenude kasutamise ja rakenduskavade kaudu. Riikide ametiasutused peaksid tagama, et nende väljaantavates tööstusheite lubades sätestaks heite piirmäärad, mis on kooskõlas parima võimaliku tehnikaga ja asjakohaste veega seotud eesmärkidega.

Kemikaale (REACH)¹⁹ ning **taimekaitsevahendeid ja biotsiide**²⁰ käsitlevates ELi **õigusaktides** tunnustatakse vajadust hinnata, kuidas need ained ohustavad veekeskkonda ning kehtestada vajaduse korral piirangud nende kasutamisele või keelduda kasutusluba andmast neile kõigile. Igal juhul tuleks tagantjärele lahendustele (puhastamine) eelistada ennetavaid meetmeid.

Komisjoni ettepanekus ÜPP reformi kohta vaadeldi võimalust lisada **pestitsiidide säästva kasutamise direktiiv**²¹ nõuetele vastavuse mehhanismile. Kõnealuse direktiivi tõhus rakendamine võiks täiendada taimekaitsevahendeid käsitlevate õigusaktide meetmeid ning aidata veelgi vähendada vee reostamist taimekaitsevahenditega. Sellele kaasaaitamiseks on tähtis, et toetataks komisjoni ettepanekut lisada kõnealune direktiiv nõuetele vastavuse mehhanismile.

Ravimeid käsitlevate õigusaktidega seoses tuleb märkida, et inimtervishoius kasutatavate ravimite²² puhul pakutav keskkonnakaitse erineb veterinaarravimite²³ puhul pakutavast kaitsest. Mõlemas direktiivis nõutakse keskkonnaohu hindamist ning igal erijuhul kaalumist,

¹⁷ Nõukogu direktiiv 91/414/EMÜ taimekaitsevahendite turuleviimise kohta, EÜT L 230, 19.8.1991, tunnistatud kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1107/2009, ELT L 309, 24.11.2009.

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/1/EÜ saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta. ELT L 28, 29.1.2008, mis asendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2010/75/EL tööstusheidete kohta, ELT L 334, 17.12.2010.

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1907/2006, 18. detsember 2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ, ELT L 396/1, 30.12.2006.

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 98/8/EÜ, mis käsitleb biotsiidide turuleviimist, EÜT L 123, 24.4.1998), asendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist, ELT L 167, 27.6.2012.

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/128/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks, ELT L 309, 24.11.2009.

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta, EÜT L 311, 28.11.2001.

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/82/EÜ veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta, EÜT L 311, 28.11.2001.

kas on vaja võtta kaitsemeetmeid,²⁴ kuid ainult veterinaarravimite puhul võidakse loa andmisel arvesse võtta keskkonnaohtusid. Keskkonna saastumine ravimijääkidega on üha suurenev probleem. Komisjon esitab varsti aruande selle probleemi ulatuse kohta koos hinnanguga, kas oleks vaja teha muudatusi ELi ravimeid käsitlevates õigusaktides või muudes asjakohastes ELi õigusaktides²⁵. Kätesaadavale teabele tuginedes tegi komisjon 31. jaanuaril 2012 ettepaneku muuta keskkonnakvaliteedi standardeid käsitlevat direktiivi ja vee raamdirektiivi,²⁶ et muu hulgas lisada selle õigusakti prioriteetsete ainete nimistusse 15 kemikaali, sh kolm ravimit. Kui see muudatus vastu võetakse, tugevdab see vee raamdirektiivi rolli veekeskkonda ähvardavate ohtude või veekeskkonna kaudu toimivate ohtude tuvastamisel. Selle võimaldab saada ka seireandmeid, mis tulevad kasuks edasiste meetmete väljatöötamisel.

Tabel 2.

Kavaga ettenähtud meede	Kes selle võtab?	Mis ajaks?
Veepoliitika raamdirektiiv: aruandekohustuse jõustamine	Komisjon	Teoksil
Nitraadidirektiiv: laiendada nitraaditundlikuks kuulutatud alasid ja tõhustada meetmeprogramme.	Liikmesriigid	Teoksil
Asulareovee puhastamise direktiiv: reoveepuhastuse nõuetelevastavuse suurendamine pikaajaliste investeeringute kavandamise, sh ELi fondide ja EIPi laenude kasutamise kaudu.	Liikmesriigid (ELi fondide ja EIPi laenude puhul ka komisjon)	2018
Valmistada ette rakenduskavad.	Liikmesriigid, komisjon	2014
Tööstusheidete direktiiv: tagada, et tööstusheite lubades sätestatakse heite piirmäärad, mis on kooskõlas parima võimaliku tehnikaga ja asjakohaste veega seotud eesmärkidega.	Liikmesriigid	Alates 2016
Pestitsiidide säästva kasutamise direktiiv:	Nõukogu, EP,	Niipea kui komisjoni

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/27/EÜ, 31. märts 2004, millega muudetakse direktiivi 2001/83/EÜ ühenduse eeskirjade kohta seoses inimtervishoius kasutatavate ravimitega, ELT L 136, 30.4.2004.

²⁵ Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/84/EL (millega muudetakse ravimiohutuse järelevalve osas direktiivi 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta) 6. põhjendus, ELT L 348, 31.12.2010, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1235/2010 (millega muudetakse inimtervishoius kasutatavate ravimite ohutuse järelevalve osas määrust (EÜ) nr 726/2004, milles sätestatakse ühenduse kord inim- ja veterinaarravimite lubade andmise ja järelevalve kohta ning millega asutatakse Euroopa Raviamet, ning määrust (EÜ) nr 1394/2007 uudsate ravimite kohta) 3. põhjendus, ELT L 348, 31.12.2010.

²⁶ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiive 2000/60/EÜ ja 2008/105/EÜ seoses veepoliitika valdkonna prioriteetsete ainete. KOM(2011) 876, 31.1.2012.

lisada ÜPPI nõuetele vastavuse mehhanismile.	komisjon	ettepanekus esitatud tingimused on täidetud (st kõige varem aastal 2014).
Ravimid: esitada aruanne ravimite ja keskkonna kohta.	Komisjon	2013
Keskkonnakvaliteedi standardite direktiiv: võtta vastu komisjoni parandusettepanek.	Nõukogu, EP	2012-2013

2.3. ELi veekasutuse tõhusus: probleemid ja lahendused

Euroopa veevarude säästlik kasutamine, eriti kvantitatiivsest aspektist vaadates, on veemajanduse juhtidele tõeliselt raske probleem, võttes arvesse selliseid ülemaailmseid nähtusi nagu kliimamuutus ja demograafiline areng. Euroopa Keskkonnaameti veeseisundi aruandes rõhutatakse, et **veenappuse ja -stressi** üha laiem levik on murettekitav ning mõjutab 2030. aastaks eeldatavalt ligi pooli ELi vesikondi. Sellele vastuseismiseks tuleks lisaks keskkonnahoidlikul läbivoolul põhineva veejaotamise parandamisele võtta **veekasutuse tõhususe** parandamise **meetmeid**, et säästa vett ja paljudel juhtudel ka energiat.

Vee raamdirektiivi artiklis 9 nõutakse sellise **hinnakujunduspoliitika** rakendamist, mis innustab kasutama vett tõhusalt. Hinnakujundus on tarbijate teadlikkuse tõstmise oluline vahend ning ühendab keskkonnakasu majanduslikuga, soodustades samal ajal innovatsiooni. **Mõõtmine** on igasuguse motiveeriva hinnapoliitika vältimatu eeltingimus. Artiklis 9 nõutakse ka veevarustusteenuste **kulude** (sealhulgas keskkonna- ja ressursikulude) **katmist** põhimõttel, et saastaja maksab. Komisjoni 2007. aasta teatises veepuuduse ja põudade kohta²⁷ esitati võimalikke tegevussuundi, mis olid seotud veele õiglase hinna määramisega, veevarude tõhusama eraldamisega ning veetõhusa tehnoloogia ja kasutustavade edendamise. Need veetõhususe meetmed on kooskõlas Euroopa 2020²⁸ strateegia üldise ressursitõhususe eesmärgiga.

Nagu tõendab komisjoni ülevaade veepuudust ja põuda käsitlevast poliitikast, on 2007. aasta teatises kirjeldatud poliitikavahendite rakendamisel saavutatud vaid nappi edu. Ülevaates rõhutatakse, et kõigis suuremates vett kasutavates sektorites (põllumajandus, tööstus, jaotusvõrgud, hooned ja energiatootmine) on veel väga palju võimalusi veekasutuse parandamiseks meetmete abil. Selles märgitakse, et veevarustuse ja veetõhususe eesmärkide kehtestamine valdkonna tasandil paneks tugevama aluse tõhusatele ja sihipärasele veekaitsemeetmetele. Vee raamdirektiivi kohaste veemajanduskavade hindamisest nähtub, et artikli 9 rakendamisega ei ole olukord palju parem: veehinna kujundus ei ole motiveeriv ja läbipaistev sugugi mitte kõigis liikmesriikides ega vett kasutavates sektorites, selle üheks põhjuseks on ka mõõtmise puudumine. Ainult 49 % veemajanduskavades on kavandatud muuta vee hinnakujunduse süsteemi, et edendada vee tõhusamat kasutamist ja ainult 40 % kavades nähakse ette veemõõtmise parandamise meetmed. Kui sellisele napile loodusvarale nagu veevarud ei kehtestata hinda, võib seda käsitada keskkonnale kahjuliku toetusena. Lisaks tõlgendab mõni liikmesriik veevarustusteenuseid väga kitsalt ning see takistab neil kulude

²⁷ Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile veepuuduse ja põua probleemi kohta Euroopa Liidus. KOM(2007) 414, 18.7.2007.

²⁸ Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava, KOM(2011) 571, 20.9.2011.

katmise põhimõtete rakendamisel edu saavutamast ka muus kui joogivee- ja kanalisatsiooniteenuste²⁹ valdkonnas. Selline tõlgendus piirab tunduvalt vee raamdirektiivi vastavate sätete mõju.

Jätkates **täitemeetmete võtmist** artikli 9 rakendamiseks, püüab komisjon rakendamist hõlbustada ja töötab selleks **ühise rakendusstrateegia** raames välja **juhenddokumendi**. Juhenddokumendis keskendutakse veemajanduse meetmete kulude ja tulude hindamise metoodikale mis aitab hinnata kulutõhususe ja ökosüsteemi teenuste eest maksmise edasist rakendamist. See aitab kindlaks määrata veetõhususe meetmed ja rakendada ka saastajamaksab-põhimõtet. Lisaks on veehinna poliitika kehtestamine eeltingimus selleks, et saada teatavate projektide rahastamiseks komisjoni ettepanekute kohaselt vahendeid ELi maaelu arendamise fondist ja ühtekuuluvusfondist. Kui neid ettepanekuid toetatakse, on need täiendavaks stiimuliks vee tõhusa hinnakujunduse kehtestamiseks.

Komisjon on kindlaks teinud mitmeid täiendavaid meetmeid, mis võiksid oluliselt parandada veeresursside kvantitatiivset majandamist ja tõhusat kasutamist ning aidata sellega kaasa ka veekvaliteedi eesmärkide saavutamisele.

Komisjon on koos Euroopa Keskkonnaametiga esmakordselt välja töötanud **veekontod** vesikondade ja alamvesikondade tasandil. Neid kontosid tuleb vee raamdirektiivi ühise rakendusstrateegia kohaselt liikmesriikide ja sidusrühmadega koos edasi arendada, kuid need on paljude vesikondade veevarude majandamisel nn puuduvaks lüliks. Need võimaldavad veemajanduse juhtidel näha, kui palju vett voolab vesikonda sisse ja sealt välja ning kui palju vett võib realselt olemas olla enne selle jaotamist. Veekontod täidavad lünga, koondades teadmised, mis seni olid olemas ainult osade kaupa ja laialipillatult. Veekontode laiaulatusliku kasutamise korral võib neist olla palju abi veenappuse probleemide lahendamisel, näiteks hõlbustavad need veestressi struktuursete ja episoodiliste kategooriate analüüsi ning ülevaate saamist veevarude näitajatest. Veekontod on tihedalt seotud keskkonnahoidliku läbivoolu kindlaksmääramisega, sest need peavad tagama, et võetakse arvesse looduse vajadusi ja seda, et vesikonna veevarude tasakaal jääks jätkusuutlikesse piiridesse. Kuid üksnes veekontodest ei piisa, kuna nendest saadav teave on meetmete võtmisel ainult aluseks.

Teiseks peaksid vesikondasid haldavad ametiasutused veekasutuse tõhustamiseks välja töötama **veetõhususe eesmärgid** nende vesikondade jaoks, mis on (või on prognooside kohaselt edaspidi) veestressis, võttes aluseks **veestressi indikaatorid**, mis on välja töötatud ühise rakendusstrateegia raames ja mida kohaldatakse vesikonna tasandil. Sellised eesmärgid tuleks kehtestada kõigi peamiste vett kasutavate sektorite (tööstus, energiatootmine, põllumajandus, kodumajapidamised jne) jaoks ning need peaksid olema tihedalt seotud vee hea seisundi eesmärkidega. Selliste eesmärkide ja ka eespool osutatud veehinna motiveeriva kujundusega tuleks vältida võimalikku **tagasipõrkeefekti** (veekasutuse tõhustamine pigem suurendab kui vähendab veekasutust ja -tarbimist). Neid võiks arvesse võtta vee jaotamisel ja veemajanduskavade eesmärkide püstitamisel. See võiks aidata kokku hoida vett ja energiat, tuua kasu vee ökosüsteemile, piirata kulusid ja vähendada kasvuhoonegaaside heidet. Järjepidevuse ja võrreldavuse tagamiseks teeb komisjon ettepaneku töötada välja **ELi ühise metoodika** veetõhususe eesmärkide püstitamiseks ja kooskõlastada see ühise rakendusstrateegia raames.

Kolmandaks. Veekasutuse tõhustamiseks ehitussektoris on komisjon analüüsinud võimalikke valikuid ja otsustanud välja töötada ELi vabatahtliku ökomärgise ja keskkonnasäästlike

²⁹ Pärast ühe kaebuse saamist alustas komisjon üheksa liikmesriigi suhtes rikkumismenetluse mõiste „veevarustusteenused” kitsa tõlgendamise pärast.

riigihangete kriteeriumid³⁰ peamistele veega seotud toodetele ja lisada **veega seotud tooted ökodisaini** töökavasse käesolevas kavas³¹ määratletud ulatuses. See võimalus pakub mitmeid eeliseid: see on lihtne tarbijatele, kes tulevikus leiavad turult ainult tõhusamaid veeseadmeid ja tooteid, mis on selgelt märgistatud vastavalt tõhususele; see põhineb järkjärgulisel lähenemisviisil, kuna ei nõua seadmete vahetamist olemasolevates hoonetes, vaid turul olevate vanade toodete järkjärgulist asendamist tõhusamatega; see aitab säästa märkimisväärselt energiat, kuna suur osa kodumajapidamises kasutatavast veest on soe vesi. Kraanide ja dušiseadmete hinnanguline energiasääst on 2020. aastal võrdne 10,75 megaekvivalenttonniga ja umbes kaks korda nii palju 2030. aastal. Sellised säästetud kogused võrduvad umbes 3,5 % EL 27 kogu energiakasutusest eluruumides või umbes 1 % kogu energiakasutusest EL 27s.

Neljandaks. Komisjoni ettepanekud põllumajanduse valdkonnas praegu arutusel olevaks **ühise põllumajanduspoliitika reformiks** loovad võimalusi rahastada (teise samba raames, maaelu areng) **niisutamise tõhustamist** viisil, mis on kooskõlas vee raamdirektiivi eesmärkidega ja aitab vältida tagasipõrkeefekti. See hõlmab veekasutuse vähendamise miinimumnõuete etteandmist. On loota, et neid meetmeid toetatakse ühise põllumajanduspoliitika lõplikult heakskiidetud tekstides. See on väga oluline, kuna põllumajanduse arvele langeb 24 % kogu Euroopa veevõtumahust ning ehkki see võib tunduda vähesena võrreldes 44 %ga, mis võetakse energiatootmises jahutamiseks, on selle mõju veevarudele palju suurem. Energiatootmisel suunatakse peaaegu kogu jahutusvesi tagasi veekogusse, kuid põllumajanduses sageli ainult kolmandik³².

Viiendaks. Komisjon usub, et **veevärgi lekete** probleemi saab lahendada ainult juhtumipõhiselt, et hinnata lekete taseme vähendamise keskkonna- ja majanduslikku kasu. Olukord on liikmesriigiti ja nende piires väga erinev, kuna lekkemäär on vahemikus 7–50 % või suuremgi. Komisjon teeb koostööd ELi veemajanduse sektoriga, et kiirendada majanduslikult säästvate lekkemäärade (*Sustainable Economic Leakage Levels*, SELL) saavutamiseks **parimate tavade** väljatöötamist ja levitamist ning laiemalt võttes strateegilist nägemust vee infrastruktuuri tuleviku kohta, et aidata kohandada seda kliimamuutusega maailmas, kus varusid jääb üha vähemaks.

Lõpuks on veel üks vahend, **veega kauplemine**, mida kasutatakse enamasti väljaspool ELi ning mis võib parandada veetõhusust ja aidata üle saada veestressist, kui veekasutamise suhtes rakendatakse üldist jätkusuutlikku piirmäära. Veega kauplemine toob kaasa suhteliselt suure halduskulu ja sellest on põhimõtteliselt kasu ainult siis, kui seda teevad teatava vesikonna veekasutajad. Ehkki sellise süsteemi loomine ELi tasandil ei oleks kuigi kasulik, teeb komisjon ettepaneku töötada välja **ühise rakendusstrateegia suunised**, et aidata arendada veega kauplemist liikmesriikidel, kes soovivad seda kasutada.

Tabel 3.

Kavaga ettenähtud meede	Kes selle võtab?	Mis ajaks?
-------------------------	------------------	------------

³⁰ ELi ökomärgis, <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>; ELi keskkonnasäästlike riigihangete kriteeriumid, http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks, ELT L 285, 31.10.2009. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/30/EL energiamõjuga toodete energia- ja muude ressursside tarbimise näitamise kohta märgistuses ja ühtses tootekirjelduses, ELT L 153, 18.6.2010.

³² <http://www.eea.europa.eu/articles/the-water-we-eat>

Kehtestada vee raamdirektiivi kohased veehinna kujundamise / kulude katmise kohustused, sealhulgas vajaduse korral mõõtmine. Teha veehinna kujundamine / kulude katmine eeltingimuseks maaelu arendamise ja ühtekuuluvusfondidest rahastamise korral.	Komisjon Nõukogu, EP ja komisjon	Teoksil Alates 2014
Töötada kauplemisüsteemide ja kulude/tulude hindamise kohta välja ühise rakendusstrateegia suunised.	Komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	2014
Teha veekasutuse vähendamine eeltingimuseks teatavate maaelu arengu raames toetatavate niisutusprojektide puhul.	Nõukogu, EP ja komisjon	Alates 2014
Töötada välja ühise rakendusstrateegia suunised veekontode (ja keskkonnahoidlikku läbivoolu) kohta.	Komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	2014
Töötada välja ühise rakendusstrateegia suunised eesmärkide püstitamise kohta.	Komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	2014
Lisada veega seotud tooted ökodisaini töökavasse. Välja arendada ELi vabatahtliku ökomärgise ja keskkonnasäästlike riigihangete kriteeriumid.	Komisjon	2012 2013
Levitada parimaid tavasid ja vahendeid, et saavutada majanduslikult säästvad lekkemäärad.	Komisjon, liikmesriigid ja veetööstus	2013

2.4. ELi veekogude haavatavus: probleemid ja lahendused

Kava mõjuhindamise andmed näitavad, et põuad ja üleujutused on viimaste aastakümnete jooksul üha vähendanud Euroopa jõgede vooluhulka. See rõhutab vajadust tugevdada veeökosüsteemi vastupanuvõimet, et kohanduda kliimamuutusega, mis toob ilmselt samuti kaasa sellised lisasurved nagu vee kõrgem temperatuur ja invasiivsed võõrliigid. Samal ajal on vaja vaadata meetmeid, mis põhinevad integreeritud lähenemisel katastroofiohjamisele ja on suunatud otseselt selliste äärmuslike nähtuste mõju vastu nagu põuad ja üleujutused, mille sagedus, tugevus ning põhjustatud keskkonna- ja majanduslik kahju on viimase 30 aasta jooksul ilmselgelt suurenenud.

ELi üleujutuste direktiivi kohaselt tuleb 2015. aastaks välja töötada üleujutusrisiki maandamise kavad, mis tuleb täielikult kooskõlastada veemajanduskavade teise etapiga, mille tähtaeg on samuti 2015. aasta. Üleujutusrisiki maandamise kavasid tuleb arvesse võtta ka valdkondadevaheliste ja mitme ohu põhiste riskide maandamise kavade koostamisel. Loodetavalt peaks see aitama jõuda maakasutuse ja ruumilise planeerimiseni, mille puhul võetakse nõuetekohaselt arvesse kliimamuutusi, vastupanuvõimet katastroofidele ja kohanemisvajadust³³.

Üleujutuste ja põudade negatiivse mõju vähendamise meetmete hulka kuulub ka nn **roheline infrastruktuur**, eriti **looduslikku veesidumisvõimet käsitlevad meetmed**. Siia kuulub jõeäärsete ja märgalade taastamine, kuna need võivad rohkete või liigsete sademete perioodil vett siduda, et kasutada seda veevaestel aegadel. Roheline infrastruktuur võib aidata tagada ökosüsteemi teenuste osutamise kooskõlas ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegiaga³⁴. Mulla katmise vähendamine on samuti meede, mis võib vähendada üleujutusrisiki³⁵. Kõnealused meetmed tuleks lisada nii veemajanduskavadesse kui ka üleujutusrisiki maandamise kavadesse ning, nagu märgitud, tuleks neid prioriteetselt rahastada **ühise põllumajanduspoliitika, ühtekuuluvusfondi ja struktuurifondi kaudu**.

Komisjoni 2007. aasta teatis veenappuse ja põua kohta hõlmas lisaks eespool mainitud veetõhususe valikutele ka ettepanekut kaaluda veevarustuse täiendava infrastruktuuri loomist. Selles teatises tehti ka ettepanek järjestada veepoliitilised lahendused tähtsuse järjekorras, kusjuures täiendavaid veevarustusvõimalusi (nt vee magestamine) kaalutaks alles pärast seda, kui on ammendatud kõik teised veekasutuse tõhustamise parandamise võimalused. See peaks põhinema tulude-kulude analüüsil.

Käesoleva kava koostamisele eelnenud sidusrühmadega konsulteerimise käigus leiti veel üks alternatiivne veepakkumise suurendamise valikuvõimalus – **vee korduskasutus niisutamiseks või tööstuslikul otstarbel** –, millele EL peab pöörama tähelepanu. Reovee puhastamisest või tööstusrajatistest pärit vee korduskasutusel arvatakse olevat väiksem keskkonnamõju kui muudel alternatiivsetel veevarustamisviisidel (nt vee siirdamine ühest valglast teise või vee magestamine), kuid neid kasutatakse ELis väga vähe. Selle põhjuseks näib olevat korduskasutatava vee ühiste keskkonna/tervisstandardite puudumine ELis ja võimalikud takistused korduskasutatava veega kastetud põllumajandustoodete vabal liikumisel. Komisjon uurib, mis oleks **kõige sobivam ELi tasandi vahend** vee korduskasutamise edendamiseks; see võiks olla määrus, millega kehtestatakse ühised standardid. 2015. aastal teeb komisjon asjakohasest mõjuhinnangust sõltuvalt ettepaneku rahva tervise ja keskkonnakaitse kõrge taseme tagamiseks ELis.

Põudadega võitlemiseks jätkab komisjon **Euroopa põuavaatlussüsteemi** arendamist, mis toimiks kui varajase hoiatamise süsteem liikmesriikide ja sidusrühmade valmisoleku suurendamiseks. See tugevdab ka veedirektiiviga kehtestatud asjakohaseid nõudeid ning – veemajanduskavade esimese etapi tagasiside kaudu – innustab liikmesriike edaspidi paremini integreerima põuariski ohjamise ja kliimamuutuse aspekte veemajanduskavadesse ning valdkondadevaheliste ja mitme ohu põhiste riskide maandamise kavadesse.

³³ Komisjon on välja töötanud üleujutusrisiki teadlikustamise Euroopa süsteemi, mis on tõhus vahend selleks, et suurendada valmisolekut piiriülesteks üleujutusteks Euroopas; see süsteem on vastu võetud hädaolukordade juhtimise teenuse (GIO EMS) osana.

³⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: Meie elukindlustus, meie looduskapital: ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastani 2020. KOM(2011) 244, 3.5.2011.

³⁵ Komisjoni talituste töödokument „Suunised mulla katmise piiramise, leevendamise ja kompenseerimise parimate tavade kohta”, talituste töödokument (2012) 101 lõplik/2, 15.5.2012.

Tabel 4.

Kavaga ettenähtud meede	Kes selle võtab?	Mis ajaks?
Töötada välja looduslikku veesidumisvõimet käsitlevate meetmete ühise rakendusstrateegia suunised (roheline infrastruktuur).	Komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	2014
Muuta ÜPP I samm loodussõbralikumaks, toetades looduslikku veesidumisvõimet käsitlevaid meetmeid (ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-alade kaudu)	Komisjon ja liikmesriigid	Alates 2014
Kasutada ühtekuuluvus- ja struktuurifonde ja Euroopa Investeerimispanka laene looduslikku veesidumisvõimet käsitlevate meetmete toetamiseks.	Komisjon, EIP ja liikmesriigid	2014-2021
Jõustada veedirektiivi nõuded, mis on olulised põuariski ohjamisel.	Komisjon	Teoksil
Töötada välja üleujutusrisi maandamise kavad.	Liikmesriigid	2015
Teha vee korduskasutuse standardite (regulatiivse) vahendi ettepanek.	Komisjon	2015
Jätkata Euroopa põuavaatlussüsteemi arendamist.	Komisjon	2013-2014

2.5. Valdkonnaüleused lahendused

Komisjon on leidnud ELi veepoliitika eesmärkide saavutamiseks mitmeid valdkonnaüleseid lahendusi.

Käesoleva aasta alguses algatatud **innovatsioonipartnerlused** veekasutuse, põllumajanduse tootlikkuse ja jätkusuutlikkuse küsimustes³⁶ aitavad leida lahendusi veeprobleemidele, mis tulevad ette asulates, tööstuses ja põllumajanduses. See aitab saavutada keskkonnaeesmärke ja avab uusi turuvõimalusi. Maailma veeturg kasvab kiiresti ning 2020. aastaks peaks selle suurus olema hinnanguliselt 1 triljon eurot. Euroopa veesektori kasv 1 % võrra võib tähendada 10 000–20 000 uut töökohta. Kui Euroopa haarab kinni uutest suurtest turuvõimalustest, võib ta end üha kindlamini pidada ülemaailmseks turuliidriks veelase innovatsiooni ja tehnoloogia vallas. Innovatsioonipartnerluste abil püütakse lihtsustada innovatiivsete teenuste pakkumise ja nõudluse vahelisi sidemeid ja levitada kontrollitud lahendusi, nt elektroonilise turu ja konkreetsete võrkude loomise kaudu.

³⁶ Komisjoni teatis „Veealane innovatsioonipartnerlus”, COM(2012) 216 final, 10.5.2012. Komisjoni teatis „Põllumajanduse tootlikkus ja jätkusuutlikkus”, COM(2012) 79 final, 29.2.2012.

Muud valdkonnaülesed võimalused võib üldiselt kokku võtta kahe valdkonna all: **teadmusbaasi tugevdamine ja juhtimise parandamine.**

Teadmusbaasi tugevdamist silmas pidades kogutakse **Euroopa veeteabesüsteemi (WISE)** abil juba praegu suur hulk kogu ELi hõlmavat teavet veevarude seisundi ja veepoliitika kohta. Selles on siiski veel lünki. Sageli on teave eri kohtades laiali ega ole eri tasandi otsuste tegijatele hõlpsalt kättesaadav. Komisjon teeb ettepaneku arendada seda vahendit, et tagada järjestikuste rakenduskavade kaudu selle **täielik koostalitlusvõime** liikmesriikide ja Euroopa tasandil kasutatavate teabesüsteemidega ning parandada meie arusaamist veeökosüsteemidest. Eelkõige tuleb teadmusbaasile kasuks Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuuri (INSPIRE),³⁷ ühise keskkonnateabesüsteemi (SEIS)³⁸ ning ülemaailmse keskkonna- ja turvaseire (GMES) arendamine ja rakendamine, samuti toovad kasu seitsmenda teadusuuringute raamprogrammi ja programmi „Horisont 2020”³⁹ raames tehtavad veeuuringud. Veestatistikaga seoses teeb komisjon ettepaneku lisada **keskkonnamajandusliku arvepidamise ja statistika määrustesse**⁴⁰ sellised teabele esitatavad nõuded, mis on veepoliitika vajaduste seisukohast kõige kasulikumad. Tihedas koostöös liikmesriikidega püüab komisjon veealaste õigusaktide raames **veelgi ühtlustada aruandlustsükleid**, et vähendada halduskoormust, ning teeb sel eesmärgil ettepanekuid kehtivate õigusaktide (veedirektiiv, nitraadidirektiiv, asulareovee direktiiv) edasiseks koondamiseks ja vajaduse korral nende sihipäraseks muutmiseks.

Komisjon jätkab **teaduse-poliitika koostoime** täiustamist ja arendab edasi Teadusuuringute Ühiskeskuse loodud **veevarude-majanduse mudelit**, millel põhineb käesoleva kava mõju hindamine. See aitab ka hinnata võrdlusstenaariumide kulusid ja tulusid ning liikmesriikide meetmeprogramme kooskõlas muude riikliku ja/või vesikonna tasandi vahenditega.

Juhtimise osas teeb komisjon ettepaneku luua ühise rakendusstrateegia raames lihtne ja vabatahtlik **eksperthindamise süsteem**, mille kaudu vesikonna ametiasutused saaksid esitada oma veemajanduskava projekti kas oma või muu liikmesriigi teistele piirkondlikele ametiasutustele läbivaatamiseks. See peaks soodustama üksteiselt õppimist ning parandama kavade kvaliteeti ja vee raamdirektiivi nõuete järgimist. Komisjon võiks aidata veemajanduskavade esimese etapi hindamise põhjal välja selgitada vesikondi haldavaid ametiasutusi, kellele selline vahetus kõige rohkem kasuks tuleks.

Komisjon on teinud ettepaneku lisada **veedirektiivi erinõuded ühise põllumajanduspoliitika nõuetele vastavuse** mehhanismi kui ühise põllumajanduspoliitika reformi osa. Kõnealuse ettepaneku üksikasju on vaja täpsustada delegeeritud õigusaktides, kuid kui ettepanek vastu võetaks, võiks see anda tugeva stiimuli veedirektiivi nõuete täitmiseks põllumajandusettevõtte tasandil, näiteks veevõtu- ja paisutusload.

Komisjoni hiljutise, ELi keskkonnameetmete rakendamist käsitleva teatise⁴¹ järelmeetmena **karmistab** komisjon praegu **kontrolli ja järelevalve nõudeid**, mida kohaldatakse kogu Euroopa Liidu keskkonnaõigustiku suhtes.

³⁷ Vt <http://inspire.jrc.ec.europa.eu/>

³⁸ Vt <http://ec.europa.eu/environment/seis/>

³⁹ Vt http://ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 691/2011 Euroopa keskkonnamajandusliku arvepidamise kohta (ELT L 192, 22.7.2011).

⁴¹ Komisjoni teatis „Rohkem kasu ELi keskkonnameetmetest: usalduse suurendamine teadmisi ja reageerimisvõimet täiustades”, COM (2012) 95 final, 7.3.2012.

Veesektor on üks tähtsamaid valdkondi, millega tuleb tegelda. Komisjon uurib ka seda, kuidas tihedama koostöö tegemine liikmesriikide vahel partnerlus-rakenduslepingute kaudu võiks parandada nõuetele vastavust sellistes küsimustes nagu ülemääraste veekoguste eraldamine või ebaseaduslik veevõtmise. Nagu komisjoni „Ressursitõhusa Euroopa tegevuskavas” rõhutatakse, on vesi piiratud loodusvara, mille tõhus kasutamine toob märkimisväärset majanduslikku kasu paljudele majandusharudele. Seepärast käsitleb komisjon veega seotud küsimusi **iga-aastases majanduskasvu analüüsis** ning **riigipõhiseid soovitusi** üksikutele liikmesriikidele vajaduse korral **Euroopa poolaasta** protsessi raames. Kolmandate riikidega seotud küsimusi käsitleb komisjon ühinemisprotsessi käigus ja ELi naaberriikidega peetavate struktureeritud dialoogide raames.

Lõpuks tuleks märkida, et komisjon toetab **teadlikkuse tõstmise vahendite**, nagu teavituskampaaniad,⁴² sertifitseerimiskavad⁴³ ja jalajälje hindamine⁴⁴ kasutamist, et ärgitada veekasutajaid tegema jätkusuutlikke valikuid.

Käesoleva kava abil püütakse veeökosüsteeme ulatuslikult parandada, et saavutada ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia eesmärk peatada 2020. aastaks bioloogilise mitmekesisuse vähenemine ja ökosüsteemi teenuste kahjustumine ning need teenused võimaluste piires taastada. See kiirendab tööd, mida tehakse selleks, et suurendada vastupanuvõimet katastroofidele⁴⁵ ja kohanduda kliimamuutusega⁴⁶ ning jõuda nn veepoliitika verstaapostini ELi ressursitõhususe tegevuskavas. Kuna maismaalt lähtuv surve avaldab ka merekeskkonnale suurt mõju, siis aitab kava kaasa keskkonnaseisundi saavutamisele vastavalt merestrateegia raamdirektiivile,⁴⁷ tingimusel, et tegevus on nõuetekohaselt kooskõlastatud merestrateegia programmide ja meetmetega, mis tuleb rakendada 2015. aastaks.

Komisjon jätkab tööd piiruleste veekogude küsimuses, innustades kandidaat- ja naaberriike viima oma õigusaktid kooskõlla ELi keskkonnavalase õigustikuga ja andes riikidele tehnilist abi.

Tabel 5.

Kavaga ettenähtud meede	Kes selle võtab?	Mis ajaks?
Rakendada innovatsioonipartnerlused, mille eesmärk on veekasutuse tõhusus ning põllumajanduse tootlikkus ja jätkusuutlikkus.	Komisjon ja sidusrühmad	Alates 2013
Täiendada WISEt.	Euroopa Keskkonnaamet, komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	2015

⁴² Vt teavituskampaania „Generation Awake” <http://www.generationawake.eu/en>

⁴³ vt Euroopa veemajandusprogramm, <http://www.ewp.eu/activities/water-stewardship/>

⁴⁴ Vt Rahvusvaheline Standardorganisatsioon, http://www.iso.org/iso/catalogue_detail?csnumber=43263

⁴⁵ Komisjoni teatis „Ühenduse lähenemisviis loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud katastroofide ennetamisele”, KOM(2009) 82 (lõplik).

⁴⁶ Komisjon arendab ELi integreeritud kohanemisstrateegiat, mis peab valmima 2013. aastaks.

⁴⁷ Direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik, ELT L164, 25.6.2008.

Ühtlustada aruandlus- ja statistikaalaseid nõudeid.	Euroopa Keskkonnaamet, komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	2014
Viia lõpule veevarude-majanduse mudeli väljatöötamine.	Euroopa Keskkonnaamet, komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	2013
Jätkata ühise rakendamise strateegia väljatöötamist teaduse-poliitika koostoime täiustamiseks.	Euroopa Keskkonnaamet, komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	Teoksil
Luaa veemajanduskavade ühise rakendamise strateegia kohane eksperthindamise süsteem ja kasutada seda veemajanduskavade ettevalmistamisel.	Komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	2013-2016
Lisada ÜPP nõuetele vastavuse mehhanismile ka vee raamdirektiivi nõuded.	Nõukogu, EP ja komisjon	Niipea kui komisjoni ettepanekus esitatud tingimused on täidetud (st kõige varem aastal 2014).
Tugevdada kontrolli ja järelevalve nõudeid.	Komisjon	2013
Urvida Euroopa poolaasta raames riigipõhiseid soovitusi veevarude kohta.	Komisjon, Euroopa nõukogu	2013
Toetada veekasutamise teadlikkuse tõstmise vahendeid (nt vabatahtlik märgistamine ja sertifitseerimiskavad).	Komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	Teoksil

2.6. Ülemaailmsed aspektid

Veevarude kaitsmise kava keskendub Euroopa vetele. Vesi on kohaliku tasandi küsimus, kuid ka ülemaailmne probleem, mis on seotud paljude valdkondadega nagu toiduga kindlustatus, kõrbestumine, kliimamuutus, looduslike ja inimtekkeliste katastroofide mõju jne, millel kõigil on oluline majanduslik, sotsiaalne ja julgeoleku mõõde. EL tegutseb paljudes neist valdkondadest tulenevalt kohustustest, mis ta on võtnud Agenda 21, veeküsimusi käsitleva kolme Rio konventsiooni (kõrbestumise, kliimamuutuse ja bioloogilise mitmekesisuse kohta), Johannesburgi rakenduskava ja viimati konverentsi Rio+20 raames. Selline tegevus on ELi jaoks ka edaspidi ülitähtis.

Maailm jõudis juba aastal 2011 aastatuhande arengueesmärgini vähendada aastaks 2015 poole võrra nende inimeste arvu, kellel puudub pidev juurdepääs puhtale joogiveele, kuid paljud Aafrika riigid jäävad veele juurdepääsu osas teistest maha. Aastatuhande arengueesmärgi saavutamiseks kanalisatsiooniteenustele juurdepääsu vallas on maailm veel väga kaugel, kuna korralik kanalisatsiooniteenus puudub praegu 2,5 miljardil inimesel.

Rahvastiku suurenemine ja veekasutajate konkureerivad vajadused suurendavad 2025. aastaks ülemaailmset nõudlust vee järele 35–60 %. 2050. aastaks võib see kahekordistuda⁴⁸. Neid suundumusi süvendab kliimamuutus, millel võivad olla tõsised tagajärjed toiduga kindlustatusele.

Võttes arvesse ELi arengupoliitika uut tõuget⁴⁹ ning partnerlus-arenguriikide prioriteete ja strateegiat, peaks veevarude majandamine keskenduma ELi arengualases koostöös järgmistele aspektidele:

- **juurdepääs puhtale joogiveele ja esmastele kanalisatsiooniteenustele**, mille ÜRO kuulutas 2010. aastal inimõiguseks ja mida kinnitati 2012. aastal Rio+20 deklaratsioonis⁵⁰.
- **Vesi majandusliku kasvu ja säästva arengu huvides.** EL pöörab erilist tähelepanu veekoguste eraldamisele ja vee kasutamisele majandussektorites, säästvas põllumajanduses ning vee-, põllumajandus-, energeetika- ja keskkonnaküsimuste komplekssele lahendamisele.
- **Veemajanduse juhtimine:** Rio+20 deklaratsiooniga võetud eesmärgi – tunduvalt parandada veeressursside integreeritud haldamist vajaduse korral kõigil tasanditel – saavutamiseks on ülimalt vajalik tõhus institutsionaalne raamistik, mis võimaldab rakendada häid juhtimistavasid vesikonna tasandil. Nõuetekohane juhtimine ja säästev veemajandus piirkondlikul ja piiriülesel tasandil aitavad kaasa rahu ja poliitilise stabiilsuse saavutamisele vee- ja julgeolekuküsimuste kompleksse lahendamise kaudu.

ELi partnerite ja partnerpiirkondade vahel on samuti vaja kooskõlastusmehhanisme, mis võiksid põhineda ELi veealgatusel.

ELi toetus partnerriikidele ja -piirkondadele peaks lähtuma kogemustest ja tuginema teadmistele, mis on saadud ELi veemajanduses, eelkõige vee raamdirektiivi rakendamisel. ELi veealane innovatsioonipartnerlus võiks samuti pakkuda ja levitada innovatiivseid lahendusi arenguriikide ees seisvate veeprobleemide lahendamiseks.

Partnerriikide veemajanduskavades ja ELi poliitikavalikutes tuleks arvesse võtta arengumaade kaubeldavates põllumajandus- ja tööstustoodetes kasutatud vett. Seepärast peaks EL toetama säästva veemajanduse arendamist eksportivates riikides, nt veekasutuse tõhustamist ning teravilja- ja muude toodete valiku parandamist kooskõlas ELi arengupoliitikaga.

Tabel 6.

⁴⁸ 2011/2012 Euroopa arenguaruanne, http://ec.europa.eu/europeaid/what/development-policies/research-development/erd-2011-2012_en.htm

⁴⁹ Muutuste kava — KOM (2011) 637 (lõplik), vastu võetud 13. oktoobril 2011.

⁵⁰ Vt <http://www.uncsd2012.org/index.html>

Kavaga ettenähtud meede	Kes selle võtab?	Mis ajaks?
Toetada juurdepääsu saamist puhtale joogiveele ja esmastele kanalisatsiooniteenustele.	Komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	Teoksil, kuni aastani 2014.
Toetada veevarude integreeritud säästvat majandamist.	Komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad	Teoksil, kuni aastani 2014.

3. JÄRELDUSED JA ELI VEEPOLIITIKA VÄLJAVAATED

Kavas on sätestatud põhimeetmed, mis tuleb võtta veemajanduse juhtidel ja poliitiliste otsuste tegijatel, et lahendada veekeskonda ähvardavad probleemid.

Liikmesriikidel on võimalik ja vajalik parandada vee raamdirektiivi rakendamist ja vähendada hüdro-morfoloogilist survet meie vesikondadele, taastades jõgede tõkestamatu voolamise, näiteks rohelise infrastruktuuri taastamise kaudu. See võib vähendada ka ELi tundlikkust üleujutuste ja põudade suhtes. Ühise põllumajanduspoliitika, ühtekuuluvus- ja struktuurifondide kaudu on võimalik rahastada rohelise infrastruktuuri kasutuselevõttu, eriti siis, kui toetatakse komisjoni praegusi ettepanekuid mitmeaastases finantsraamistikus. Kõnealuse eesmärgi saavutamiseks võiks välja töötada ka ühise rakendamise strateegia.

Ülemäärasest veekoguste eraldamisest on vaja lahti saada ning me peame arvestama looduse vajadusi, st keskkonnahoidlikku läbivooluhulka. Komisjon töötab ühise rakendusstrateegia kallal, et jõuda selles küsimuses ühise arusaamani, samuti arutatakse, kuidas seda läbivooluhulka arvutada. Kava koostamise käigus on komisjon koos Euroopa Keskkonnaametiga välja töötanud veekontod, mis võimaldavad veemajanduse juhtidel saada realistlikumat pilti vee kättesaadavusest vesikonna või alamvesikonna tasandil. Kui neid vahendeid on ühise rakendusstrateegia raames täpsustatud, võimaldavad need vett palju paremini jaotada.

Vaatamata edule, mis on saavutatud nitraate, reovee puhastamist, tööstusjäätmeid, prioriteetseid aineid ja taimekaitsevahendeid käsitlevate õigusaktide rakendamisel, ähvardab ELi veevarusid ikka veel hajareostus ja punktallikast pärit reostus. Neid õigusakte on vaja veel täielikumalt rakendada ning komisjon jätkab jõustamisalast tegevust. ELi finantstoetuse saamine on võimalik, kuid see võib üksnes täiendada, mitte aga asendada liikmesriikide ja erasektori pikaajalisi investeerimisplaanide kõnealustes valdkondades.

Vee tõhus kasutamine võib aidata vähendada veenappuse ja veestressi tekitatud probleeme. Veehinna kujundamine kasutatud veekoguste mõõtmise abil on võimas vahend vee tõhusamaks kasutamiseks; vee raamdirektiivis sätestatud õiguslikele nõuetele vaatamata ei rakendata seda täies mahus. Komisjon jätkab nõuete täitmise jälgimist, arendades ühise rakendamise strateegiat, et parandada kulude hüvitamise metoodikat, mis hõlmab ka keskkonnakulusid. Lisaks teeb komisjon ettepaneku töötada ühise rakendamise strateegia raames välja ühtne metoodika veetõhususe eesmärkide jaoks, mis tuleks vajaduse korral integreerida veemajanduskavadesse. Veetõhususe parandamine on eriti vajalik konkreetsetes valdkondades. Komisjoni ettepanekuga põllumajanduse valdkonnas ühise

põllumajanduspoliitika teise samba kohta (maaelu areng), nähakse ette toetus niisutamise tõhustamiseks, kui samas vähendatakse veekasutust. Hoonetest rääkides teeb komisjon ettepaneku lisada veega seotud tooted ökodisaini töökavasse (käesolevas kavas määratletud ulatuses) kulutõhusa lahenduse, mis tooks suurt kasu energiakulu vähendamisel.

Komisjon kaalub regulatiivse vahendi loomist, millega kehtestatakse kogu ELis standardid vee korduskasutuseks, kõrvaldades sellega takistused sellise alternatiivse veevarustusviisi laialdaseks levikuks. See aitaks leevendada veenappust ja vähendada haavatavust.

Suur hulk valdkonnaüleseid vahendeid toetab käesolevas kavas esitatud meetmete rakendamist. Innovatsioonipartnerlused veekasutuse, põllumajanduse tootlikkuse ja jätkusuutlikkuse küsimustes toetavad innovatiivsete lahenduste testimist ja levitamist, viies kokku innovatsiooni pakkumise ja nõudluse poole. Veevarude-majanduse mudel, mille on töötanud välja Teadusuuringute Ühiskeskus, aitab veemajanduse juhtijatel hinnata nende veemajanduskavas olevate meetmete kulutõhusust. WISE arendamine ja ühilduvamaks tegemine lihtsustab otsuste vastuvõtjatel olulise teabe saamist. Tehakse kättesaadavaks eksperthindamise süsteem, et lihtsustada veemajanduskavade ettevalmistamise käigus üksteiselt õppimist. Kui komisjoni praegune ettepanek ühise põllumajanduspoliitika reformi suhtes vastu võetakse, annab veedirektiivi erinõuete lisamine ÜPP nõuetele vastavuse mehhanismi tugeva tõuke veedirektiivi nõuete järgimiseks. Lõpuks tuleb märkida, et komisjon võiks anda liikmesriikidele riigipõhised soovitusel Euroopa poolaasta koordineerimisprotsessi osana, et määrata kindlaks kõigile kasulikud meetmed nii majanduslikust kui ka veekeskkonna seisukohast.

Praeguse mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste lõpul võtab komisjon kokku nende tulemused ning kui see osutub veepoliitika eesmärkide saavutamiseks vajalikuks, teeb täiendavad õigusaktide ettepanekud näiteks vajaduse korral vee mõõtmise, looduslike veesidumismeetmete ja veetõhususe eesmärkide kohta.

Veevarude kaitsmise kava rakendamine ja seire tugineb vajaduse korral vee raamdirektiivi ühise rakendamise süsteemile, milles komisjon need esitab ja nende järgimist kontrollib. Komisjon töötab välja tulemustabeli ja ajakohastab seda regulaarselt, et kontrollida rakendamise edenemist. Vee raamdirektiiv tuleb läbi vaadata ja vajaduse korral muuta 2019. aastaks. Kõnealuse läbivaatamise ettevalmistamisel vaatab komisjon läbi, mis seisus on kõigi kavas käsitletud aspektide rakendamine, ja teeb vajaduse korral ettepaneku muuta direktiivi, et lihtsustada selle eesmärkide saavutamist. Kui vabatahtlik lähenemisviis osutub ebapiisavaks, võivad sellistest muudatustest saada õiguslikult siduvad nõuded, milles käsitletakse mõnda käesolevas kavas sisalduvat mittesiduvat ettepanekut.

Kavas on selgelt esitatud ELi veepoliitika eesmärk ja arenguteed. Nende saavutamine sõltub poliitilisest tahtest ja sidusrühmade pühendumusest järgnevatel aastatel.

Tabelis 7 antakse ülevaade kavas esitatud ja käesolevas dokumendis kirjeldatud ettepanekutest ning meetmete rakendamise ajakavast.

	Kuidas need saavutada?			
Kava eesmärgid	Vabatahtlik	Määrus	Tingimuslikkus	Rahastamisprioriteedid
Tõhusust motiveeriv veehinna kujundus	Ühise rakendusstrateegia suunised kauplemissüsteemide kohta aastaks 2014	Veedirektiivi art 9 jõustamine (teoksil)	Eeltingimused maaelu arendamise ja ühtekuuluvusfondidest rahastamise korral alates aastast 2014	
Veevõtu mõõtmine		Veedirektiivi art 9 jõustamine (teoksil)		
Veekasutuse vähendamine põllumajanduses			Eeltingimus mõne niisutusprojekti puhul maaelu arengu raames alates aastast 2014	
Ebaseadusliku veevõtu ja -paisutamise vähendamine	Kohaldada GMESi alates aastast 2013	Võimalik ELi algatus inspekteerimise kohta aastal 2013	Nõuetele vastavus ÜPP raames, niipea kui komisjoni ettepanekus esitatud tingimused on täidetud (st kõige varem aastal 2014).	
Teadlikkus veetarbimise kohta (nt veekasutus ülemaailmselt kaubeldavate kaupade tootmiseks).	Toetada vabatahtlikku märgistamist ja sertifitseerimiskavasid			
Maksimaalne looduslike veesidumismeetmete kasutamine (roheline infrastruktuur)	Ühise rakendusstrateegia suunised aastaks 2014		ÜPP I samba keskkonnasäästlikumaks muutmine (ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-alad) alates aastast 2014	Ühtekuuluvus- ja struktuurifondid ja EIPI laenud (2014-2021)
Tõhusad veeseadmed hoonetes	ELi ökomärgise ja keskkonnasäästlike riigihangete kriteeriumid, 2013	Ökodisaini töökava aastal 2012		
Lekete vähendamine	Parimad tavad / SELLi vahendid aastal 2013			Ühtekuuluvus- ja struktuurifondid ning EIPI laenud (2014-2021)
Vee korduskasutuse maksimeerimine		Võimalik määrus aastal 2015		Ühtekuuluvus- ja struktuurifondid ning EIPI laenud (2014-2021)

Kava eesmärgid	Kuidas need saavutada?			
	Vabatahtlik	Määrus	Tingimuslikkus	Rahastamisprioriteedid
Juhtimise parandamine	Veemajanduskavad e eksperdihindamine (2013–2016)			
Veekontode rakendamine Keskonnahoidliku läbivooluhulga rakendamine Eesmärkide püstitamine	Ühise rakendusstrateegia suunised / veekontod / keskkonnahoidlikud läbivooluhulgad, aastaks 2014 Ühise rakendamise strateegia eesmärkide püstitamiseks aastaks 2014			
Üleujutusrisi vähendamine	Rohelise infrastruktuuri abil (vt eespool) Üleujutusrisi teadlikustamise Euroopa süsteem	Üleujutusrisi maandamise kavad aastaks 2015		
Põuariski vähendamine	Rohelise infrastruktuuri abil (vt eespool) Euroopa põuavaatlussüsteem, 2013–2014	Veedirektiivi nõuete jõustamine (teoksil)		
Kulude ja tulude parem arvestamine	Ühise rakendusstrateegia suunised 2014. aastaks			

Kava eesmärgid	Kuidas need saavutada?			
	Vabatahtlik	Määrus	Tingimuslikkus	Rahastamisprioriteedid
Parem teadmusbaas	<p>WISE edasiarendamine aastaks 2015</p> <p>Teadusuuringute Ühiskeskuse veevarude-majanduse mudel aastaks 2013</p> <p>Teaduse-poliitika liidest käsitlev ühise rakendamise strateegia (teoksil)</p>	<p>Aruandlus- ja statistikaalased nõuded aastaks 2014</p>		
Toetus arengumaadele				<p>Toetada juurdepääsu saamist puhtale joogiveele ja esmastele kanalisatsiooniteenustele.</p> <p>Toetada veevarude integreeritud säästvat majandamist.</p> <p>(teoksil ja aastatest 2014–2021)</p>

	Kuidas need saavutada?			
Kava eesmärgid	Vabatahtlik	Määrus	Tingimuslikkus	Rahastamisprioriteedid
Reostusküsimustega tegelemine	Aruanne ravimite ja keskkonna kohta (2013)	<p>Vee raamdirektiivi, keskkonnakvaliteedi standardite direktiivi / prioriteetsete ainete direktiivi, nitraadidirektiivi, asulareovee puhastamise direktiivi ja tööstusheidete direktiivi sihipärane rakendamine, keskendudes järgmisele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Seireõuded vee raamdirektiivi-keskkonnakvaliteedi standardite direktiivi / prioriteetsete ainete direktiivi raames 2. Laiendada nitraaditundlikuks kuulutatud alasid ja töhustada meetmeprogramme (teoksil). 3. Parandada reovee puhastamise nõuete täitmist pikaajaliste investeeringute kavandamise kaudu (sh ELi fondid ja EIPi laenud), aastaks 2018, rakenduskavad valmis aastaks 2014. 4. Tagada, et tööstuse heitelubades sätestatakse heite piirväärtused, mis on koosõlas parima võimaliku tehnikaga ja milles võetakse arvesse asjakohaseid veega seotud eesmarke alates 2016. aastast. <p>Keskkonnakvaliteedi standardite direktiivi / prioriteetsete ainete direktiivi kavandatud muudatuste vastuvõtmine</p>	<p>Lisada pestitsiidide säästva kasutamise direktiiv nõuetele vastavuse kohustusele ÜPP raames, niipea kui komisjoni ettepanekus esitatud tingimused on täidetud (st kõige varem aastal 2014).</p>	

	Kuidas need saavutada?			
Kava eesmärgid	Vabatahtlik	Määrus	Tingimuslikkus	Rahastamisprioriteedid
Valdkonnaülesed probleemid	Innovatsioonipartnerlused, mille eesmärk on veekasutuse tõhusus ning põllumajanduse tootlikkus ja jätkusuutlikkus, alates aastast 2013.	Järgmiste direktiivide täielik rakendamine: vee raamdirektiiv, keskkonnaväliteedi standardite direktiiv / prioriteetsete ainete direktiiv, nitraadidirektiiv, asulareovee puhastamise direktiiv ja tööstusheidete direktiiv	Võimalikud soovitused Euroopa poolaastaraames, aastal 2013	Veemajanduseesmärgide üldine prioriseerimine ühise põllumajanduspoliitika, ühtekuuluvus- ja struktuurifondide toetuse ning EIPi laenude saamisel (2014–2021)